

KRONIKA

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Oplata prenumeracyjna na Kronicę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych wynosi: a) w Warszawie rocznie: rs. 7 kop. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rub. sr. 1 kop. 80 (złp. 12); miesięcznie kop. 60 (złp. 4).

Na prowincji w Królestwie z początku roku rs. 12 złp. 80; kwartałnie rs. 3 złp. 50. W Cesarstwie wieszano 1000 osób, z czego 400 w Warszawie, 600 w prowincji. W Warszawie z początku roku 1 kwartałnie za to party...

Jutro Ś. Józefa Kalasantego Wyzn. Wschód słońca o g. 3 m. 46.—Zach. o g. 8 m. 21. | Biuro Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nro 391. naprzeciw Saskiego placu. | Dziś rano stopni ciepła 9, wczoraj w poł. cie. 12. Wysokość wody na Wiśle stóp 4 cali 1.

Z Petersburga, d. 13 (25) Czerwca.

Ukaz CESARSKI do rządzącego senatu z dnia 28 Maja 1857 roku.

Zatwierdziwszy ułożoną w ministerstwie skarbu i rozpatrzoną w radzie państwa nową ogólną taryfę dla komor celnych Cesarstwa Rosyjskiego i Królestwa Polskiego, i przesyłając tę taryfę ze wszystkimi do niej załącznikami rządzącemu senatowi, rozkazujemy: 1) Nową taryfę wprowadzić w wykonanie tak w Cesarstwie jako i w Królestwie od dnia w którym będzie na każdej z komor celnych otrzymana, z wyłączeniem jedynie komory portowej Odesskiej, w której do czasu ukończenia się zakresu trwania tamecznego porto-franco od towarów, spożywanych w obrębie tegoż porto-franco, pobierać należy opłaty na dotychczasowe zasady; i 2) te towary które po dzień otrzymania na komorach celnych obecnej taryfy pozostaną nieodeclonemi, mają opłacić już zmniejszone cło według nowej taryfy; co zaś do tych artykułów, od których cło nową taryfą nieco się podwyższa, pobierać od pozostałych nieodeclonemi towarów, opłaty według poprzednich przepisów. Rządzący senat nie zamiecha ku wykonaniu niniejszego uczynić należyte rozporządzenie.

sekretarz klasy 2ej w wydziale administracji ogólniej kom. rząd spraw wewn. i duchow. sekretarz kolleg. Alexander *Wojewódzki*, p. o. sekretarza klasy 1ej, sekretarz klasy 3ej sekr. guber. Władysław *Bogdański*, p. o. sekretarza klasy 2ej; dziennikarz Jan Ludwik *Maleszewski*, p. o. sekretarza klasy 3ej; urzędnik kancelaryjny Juljan *Kaum*, p. o. dziennikarza w tymże wydziale; podrachmistrz wydz. policyjnego w rządzie gub. Warszawskim Bazyli *Białobrzęski*, p. o. rachmistrza tegoż wydziału; podrachmistrz wydz. wojskowego w rządzie gub. Warszawskim Marcelli *Zbiegniewski*, p. o. rachmistrza tegoż wydziału; dziennikarz pomocnik archiwisty wydz. polic. w rządzie gub. Warszawskim Ignacy *Modrzejewski*, p. o. podrachmistrza tegoż wydziału; podsekretarz wydz. wojskowego Marcelli *Krajewski*, p. o. podrachmistrza tegoż wydziału; kancelista Karol *Moss*, p. o. dziennik. pomoc. archiwisty wydz. policyjnego; kancelista Cyprjan *Waszkowski*, p. o. pomocnika dziennikarza głównego; kancelista Michał *Tymiński*, p. o. pomoc. expedytora; kancelista Juljan *Szymański*, p. o. podsekretarza wydz. wojskowego w tymże rządzie guber.; kancelista rządu gubern. Płockiego Wojciech *Goldon*, p. o. rachmistrza wydz. wojskopolicyjnego w tymże rządzie gubernjalnym; dziennikarz archiwista biura naczelnika pow. Opoczyńskiego Juljan *Rybicki*, p. o. radnego sekretarza magistratu miasta Radomia; rewizor policji m. Staszowa w gub. Radomskiej Leon *Ćwiartkiewicz*, p. o. burmistrza miasta Xiąża Wielkiego w teje gubernji; b. sekretarz magistratu m. Łukowa w gub. Lubelskiej Jakób *Świątkowski*, p. o. burmistrza m. Sawina w teje gubernji; b. burmistrz miasta Grocholic w gub. Warszawskiej Jan *Długoszewski*, p. o. burmistrza m. Nowego Dworu w teje gubernji; b. burmistrz m. Rajgrod w gub. Augustowskiej Bazyli *Miedzyski*, p. o. burmistrza m. Sienna w teje gubernji; sekretarz magistratu m. Łukowa w gub. Lubelskiej Antoni *Brzyski*, p. o. burmistrza m. Tuszyna w gub. Warszawskiej; sekretarz magistratu m. Opoczna w gub. Radomskiej Józef *Zielkiewicz*, p. o. burmistrza miasta Skrzynna w teje gubernji; rachmistrz klasy 2ej biura kontroli i rachunkowości w kom. rząd. spraw wewn. i duchow. sekr. guber. Miron *Wiesiołowski*, p. o. burmistrza m. Brześcia w gub. Warszawskiej; b. djetarjusz dyrekcji ubezpieczeń Dominik *Szycewski*, p. o. burmistrza m. Daleszyc w gub. Radomskiej. Przeniesieni dla dobra służby: burmistrz m. Żarnowa w gub. Radomskiej Jan *Schultz*, na p. o. burmistrza m. Kurzelowa

w teje gubernji; burmistrz m. Kurzelowa Antoni *Goleńiewicz*, na p. o. burmistrza m. Żarnowa; burmistrz m. Lipska w gub. Radomskiej Antoni *Swiechowski*, na p. o. burmistrza m. Kazanowa w teje gubernji; burmistrz m. Skrzynna w gub. Radomskiej Karol *Botwiński*, na p. o. burmistrza m. Lipska w teje gubernji; burmistrz m. Głuska w gubernji Lubelskiej Piotr *Olshewski*, na p. o. burmistrza m. Wisznice w teje gubernji; burmistrz m. Wisznice w gub. Lubelskiej Józef *Czajkowski*, na p. o. burmistrza m. Głuska w teje gubernji. Uwolnieni od służby na własne żądanie: pomocnik dziennikarza głównego w rządzie gubern. Warszawskim Tomasz *Sieroszewski*; radny sekret. magistratu m. Radomia Tomasz *Rybicki*; burmistrz m. Daleszyc w gub. Radomskiej Dominik *Sikorski*; z rozporządzenia władzy: inspektor policji m. Suwałk w gub. Augustowskiej Józef *Jelczewski*; oddaleni ze służby: za opieszałość i nietrafne postępowanie w służbie: burmistrz m. Nowego Dworu w gub. Warszawskiej Józef *Bakliński*; za nadużycia w służbie: burmistrz m. Sawina w gub. Lubelskiej Stanisław *Lipski*; za opieszałość w służbie: rachmistrz wydz. wojskopolicyjnego w rządzie gub. Płockim Mikołaj *Lewandowski*. Oddalony ze służby z oddaniem pod sąd za nadużycia w służbie: burmistrz m. Simna w gub. Augustowskiej Karol *Polaczek* i burmistrz m. Mszczonowa w gub. Warszawskiej Tomasz *Dobrowolski*. (d. c. n.)

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Rozkaz do zarządu cywilnego Królestwa Polskiego.

I. Przez Najwyższe rozkazy JEGO CESARSKO KRÓLEWSKIEJ MOSCI, wydany do zarządu cywilnego w Carskiem-Siele, d. 26 Kwietnia 1857 r. — Posunięty za wysługę lat, z registratora kollegjalnego na sekretarza gubernjalnego, p. o. sekretarza magistratu miasta Kalisza *Makarowicz*. — Przez postanowienia rady administracyjnej, w wydz. kom. rząd. spraw wewnętrznych i duchownych, mianowany: referent w kancelarji komisji rządowej spraw wewnętrznych i duchow. rada dworu Alexander *Samochwałow*, p. o. naczelnika wydziału w teje komisji. — III. Przez rozporządzenia komisji rządowych i władz oddzielnych, w wydziale kom. rząd. spraw wewn. i duchow. mianowani; kancelista dyrekcji ubezpieczeń Władysław *Rolbicki*, p. o. rachmistrza powiatowego do przedmiotów ubezpieczeń;

Korrespondencja Kroniki.

Wilno 9 (21) Czerwca.

Skończyły się tedy kontrakty: ustał ruch miejski, na ulicach mniej pojazdów, mniej gwaru, mniej świetnych strojów, mniej zaciekawionych hreczkosiejów, owych to pocziwych wieśniaków, którzy przybywszy do miasta, czują obowiązek przechadzania się po niem nieinaczej jak we frakach, w czarnych rękawiczkach, złotych kamizelkach i w czapkach; mniej wreszcie latających od domu do domu faktorów, bez których nigdy nie się nie dzieje — słowem, Wilno zabiera się do letniego spoczynku, do kilkumiesięcznego letargu. Latem miasto nasze prawie zupełnie puste: oprócz urzędników spędzających z konieczności tę porę roku w murach, oprócz żydów i rzemieślników niemających gdzie się udać, wszyscy mieszkańcy wyjeżdżają na wieś, lub przenoszą się na przed-

Annuncjata.

POWIEŚĆ HISTORYCZNA
przez
Zygmunta Kaczkowskiego.
Tom I.
(Ciąg dalszy).

Widząc to starosta bydgoski, był znów z kolei niezmiernie uradowany, sam też ile możliwości do afektów pomagał, sam całował i ścisnął i nosił na rękach, — ale tą robotą zajęty, wina już nie poddawał. Był też to środek najlepszy do pozbycia się właśnie tych gości, którzy byli najskorsci do każdego rodzaju tumultów. Jakoż i tutaj ten środek okazał się całkiem skutecznym. Kiedy bowiem nie dodawano wina, wkrótce wrzawa ustała — a kiedy i potem jeszcze nie dodawano wina, i ci i owi, uznawszy i słusznie, że już dosyć zabawy, zaczęli się do wyjazdu zabierać. Za ich przykładem poszli i drudzy. Starosta też już nie zatrzymywał nikogo, tylko żegnając wszyst-

kich, polecał się i na dal ich łaskawej pamięci, myśląc jednakże w sercu, że nie prędko dom swój drugiemu tak licznemu zjazdowi otworzy. Wkrótce też obiedwie sale znacznie się wypróżniły — a kiedy się zmierzchać zaczęło i światło wniesiono do komnat, starosta żegnał w ganku już ostatnią liczniejszą drużynę, która nie zostawiła za sobą w salach tylko kilkunastu już szlachty i to samych starszych i poważniejszych.

Wróciwszy tedy na powrót pomiędzy gości i widząc, że to już sami swoi, objął czempredziej młodego Bierzyńskiego w ramiona, wołając doń z szczerem zapewne uczuciem:

— A chodź tu sam, panie bracie, niech cię serdecznie uściskam. Wybawiłeś mnie z wielkiego kłopotu a pewnie i cały powiat od jakiego nieszczęścia, bo-by się to było pewnie nie skończyło między czterema ścianami.

— Panie starosto! — rzekł na to Bierzyński, oddając z rewerencją uściski, — za to, co się stało, nie należy mi się żadna wdzięczność z niczyjej strony. Bracia szlachta się zanadto w zapale uniosła i stała już na tym punkcie, na którym niema się na nic żadnego względu i zwykle się popelnia szaleństwo. A ażeby po-

wiat swój od takiego szaleństwa obronić, choćby i zdrowie i życie swoje na szwank w tej obronie wystawić, każdego obywatela pierwszym jest obowiązkiem.

Tedy już mowa była o tem, aż rzekł podkomorzy:

— W Panu sobie w tym terminie postąpiłeś tak zręcznie, że jużby lepiej ani sam Ciceru w to nie potrafił. Ja się temu już nie dziwuję, bo widzę, że sam w dobrych bywałeś szkołach, gdzie i do lepszych jeszcze rzeczy można się było przyuczyć, jakoż jak stary jestem, tak W Panu w tem palmę przyznaję i proszę w imieniu całego województwa, ażebyś swojej nauki zawsze ku wspomżeniu dobra naszego używał. Żebyś jeno nie zechciał zawsze występować w roli mitygatora, bo nas rzadko trza lodem okładać, ano częściejby ogień się przydał tym naszym kunktatorom, którzy lecą wielkim pędem na sejmiki i zjazdy, a ledwo konie kują natenczas, kiedy trzeba do sprawy...

— Mości dobrodzieju! — rzekł na to Bierzyński, — W Panu możesz być przekonany, że mi położenie kraju obecnie jest dokładnie znajome i tylko to było powodem, żem uznał

mieścia, zostawiając po sobie pył, skwar i piramidalne nudy. Teraz zaś, patrząc na wielką liczbę powozów puszczających Wilno i przypominając jak one jeszcze przed kilku dniami wyszcigały się na ulicach, napełnione gronami pań i panów, pytałem siebie, co ich zwabiło na czas tak krótki do miasta? nie mogłem od razu dać odpowiedzi, lecz po namyśle rzekłem: nałóg. I rzeczywiście, nie spekulacje handlowe lub przemysłowe ścigają do Wilna na czas kontraktów licznych gości; nie processa, których, dzięki Bogu, coraz mniej, bo duch pieniądza opuszcza nas powoli; nie jarmark, gdyż mało na nim znajduje się sklepów przeniesionych ze Szklanej lub Żydowskiej ulicy, a przeto zaopatrzonych w towary, którychby nie można dostać w innej porze; nie szła zabawy wreszcie, rzadko bowiem w tym czasie bywają świetne bale: tego roku np. zaledwie pod koniec kontraktów, po powrocie JW. generał-gubernatora z Petersburga, pomyślano o fetach; pani hr. Dorota Łopacińska pierwsza dała hasło, potem był bal u generała Nazimowa w pałacu gubernatorskim, a nazajutrz, 23go maja, obecne na nim towarzystwo zostało zaproszone na tańczące śniadanie do nowego *Vauxhallu* w Zakrecie, gdzie się cały dzień bawiono, i po wszystkim; innych zabaw nie było; więc powtarzam, że chyba nałóg sprowadza do Wilna na kontrakty mnóstwo osób. Przyszedł św. Jerzy, jedźmy do Wilna! powiadają sobie szanowni wieśniacy, a rzadko który wie po co ma jechać, szczególnie pleć piękna... o! może dla kupienia nowego kapelusza, mantyli, kilku funtów *konfektów*, i w końcu dla posłuchaniu utworów Moniuszki i gry Nerudów, zawsze jednak dla wypróżnienia kieski i z bogacenia żydów, w których ręku ostatecznie pozostają ich pieniądze.

Przed letnim spoczynkiem Wilno na dni kilka znów się ożywia, lecz w zupełnie inny sposób: nadchodzi Zielone-Swiątki, a miasto starym zwyczajem przyjmuje na siebie świąteczną powierzchowność. Już w wigiliję świąt, 25go maja, widzimy na ulicach mnóstwo wozów wieśniaczych, napełnionych młodemi brzoźkami, w które się nazajutrz mają przystroić wszystkie domy; przy każdym drzwiach, w każdym rogu sieni, często nawet i w pokojach umieszczają się zielone drzewka: ulice zaś wyobrażają natenczas prawdziwe aleje, gdyż do każdego słupka na tretuarze przytwierdza się brzoźka. Piękny to i stary zwyczaj, ale się z nim wiąże drugi, bardziej interesujący — pielgrzymka ludu wiejskiego i mieszkańców miasta do odległej o kilka wiorst od Wilna Kalwarji. W pierwszy dzień świąt prawie niepodobna przecisnąć się na ulicy przez tłum wieśniaków, dających boso, z butami przez plecy na kijach przewieszonymi, z torbami pełnymi zapasów żywności, w świątecznych ubiorach i ze świątecznym wyrazem twarzy. Można wtedy napatrzeć się na rozmaite wiejskie stroje z okolic Wilna, na jaskrawe, żółto-czerwone i zielono-błękitne chustki gospodyń, dziwnie odbijające od ubogich szarych spódnic, trynic lub samodziałowych siermię: na

perkalowe suknie w najdziwniejsze desenie i kwiaty pomalowanych, wiejskich dziewcząt ubranych z *waszcia*, na ich przedpotopowe kapelusze; na dziwne kształty czapki gospodarzy, na borsucze torby, na łosiowe pasy z mosiężnymi klamrami, i na inne tym podobne rzeczy. Przytem niektórzy, z dalszych stron przybywający, jadą w kałamaszkach, w drabiniastych wozach, a szlachcianki w bryczkach; zdarza się widzieć na jednym wózku, ciągnionym nędzną szkapą, kilkanaście osób najróżnorodniej poubranych: świeci się kupa głów kobiecych, jak bukiet bez gustu ułożony, z polnych świeżych i oranżeryjnych zwędzonych kwiatów, bo obok rumianej twarżyczki prostej wiejskiej dziewczuchy, widzimy nalaną, bladą twarz szlachcianki; obok błękitnej lub czerwonej chusteczki malowawczo zawiązanej na głowie, jakieś niebyłe czupiradło, czepiec wykradziony z muzeum starożytności; obok pasowego gorsecika, szal przypominający wyblakłe pokojowe obicie i t. p. Przez kilka dni droga z Wilna do Kalwarji pokryta ludem, a karczmy i budły naprędce zbudowane, grmią żydowską muzyką i wesołemi śpiewami; ciekawe tłuszcze otaczają szejne-katarynki, przypatrując się lalkom kręcącym głowami, bijącym w dłoń i klapiącym zębami, bo jeszcze ten rodzaj widowiska nie wyszedł u nas z mody; malpa zaś w huzarskim mundurze, siedząca poważnie na pożytywe, wywołuje z niezem nieporównane zadowolenie. Lecz o kilkaset kroków od tych scen czysto-świątowych, odkrywa się dla nas widok zupełnie innego rodzaju: na wyniosłej górze, otoczonej z jednej strony owocowym ogrodem, z drugiej sosnowym laskiem, wznosi się kościół Kalwaryjski, do którego z frontu prowadzi piękna aleja, a do samych drzwi przybytku Pańskiego liczny szereg wschodów.

W pierwszy dzień świąt, kiedy tylko lud wiejski nawiedza Kalwarję, z ganku kościelnego mamy prześliczny widok: lasek, droga i cała okolica pokryta ludnością, to siedzącą kupkami na murawie, to w licznych gronach obchodzącą stację rozrzucone koło kościoła na ementarzyku i w lasku ciągnącym się daleko po za Wilję. Każda partja ma swego przewodnika, który czyta smętno-pobożnym tonem odpowiednie stajom modlitwy, przechodząc zaś od jednej do drugiej, śpiewa kościelne pieśni, powtarzane za nim przez całe grono. Lecz i tu niestety! jak ongi w Jeruzalem, są przekupnie, którychby Chrystus wypędził; prawda, że dzisiejsi handlarze nasi nie włączają do przedsiomka świątyni, lecz za to sprzedają rzeczy mniej niewinne niż gołąbki i baranki ofiarne; umieścili oni swe szalasy w alei wiodącej do kościoła i w pobliskim lasku; tylko jedni sprzedają rzeczy chwalebne, jak różańce, skaplerze, medaliki, kancyzki i książki do nabożeństwa; drudzy zaś obwarzanki, ciastka, pierniki, owe kogutki ze złotemi zębami, srebrne rybki i *złote serca*; inni znów założyli w szalaszach kawiarnie. — najnieprzyzwoitsi, usunąwszy się do lasku, o ile można najdalej od kościoła, zawsze jednak na widoku dla zwabienia publiczności, otworzyli szynki, kilkanaście szyn-

ków zapelnionych kufami prostej wódki i butelkami innych wybredniejszych napojów.

W drugi dzień świąt, *świąt piękny* wileński udaje się do Kalwarji; przez wszystkie trzy dni mieszkańcy miasta należący do innych warstw towarzystwa. Zwykle w tym czasie biskup biermuje i codzień odbywają się solenne nieszpory.

Ostatnie dni maja i pierwsze czerwca są dniami wielkich uroczystości, w których nasze pobożne Wilno ma otwarte pole do wymodlenia się. 6go czerwca przypada Boże Ciało. Na ulicach urządzają się ołtarze: przy dzwonnicy Świątogańskiej, przy domu Poznańskiego naprzeciw ratusza, przy domu hr. Platerów i przy kościele katedralnym, z kąd wychodzi processja i idzie przez główne ulice miasta. Piękny to i prawdziwie wspaniały widok: cechy z chorągwiami poprzedzają pochód, za cechami kobiety niosą ołtarzyki, za niemi dwoma rzędami idą zakonnicy i uczniowie seminarjum, potem księża w ornatach, którzy czytają ewangelje, kanonicy, biskup pod baldachimem z PRZENAJŚWIĘTSZYM SAKRAMENTEM i tysiące ludu. Biskupa prowadzą zwykle pod ręce dwie najdostojniejsze osoby znajdujące się podówczas w mieście; w tym roku p. marszałek gubernjalny Domejko i p. pułkownik Tyszkiewicz, obaj w mundurach, prowadzili pastyrza. Każdy cech, przybywszy do nowego ołtarza, salutuje go chorągwią: najstarszy cechowy rzemieślnik, obecny na processji, bierze chorągiew z rąk czeladnika, niosącego ją przez ciąg całego pochodu, przykleka i w pewny sposób kilkakrotnie wywija nią nad głową. Jeszcze drugi zwyczaj istnieje podczas tej uroczystości: przednia straż z uliczników, uzbrojonych w kije i kamienie, idzie na czele całej processji i biada żydowi który im wpadnie w ręce; biada brodatą twarz, która na niemieckiej ulicy, zamieszkałej jedynie przez żydów, ukaże się w oknie; dla żydów i okien żydowskich niema litości! Przypomina to dawniejszych żaków, lecz dzisiaj przyczyną tego jest nie fanatyzm religijny, jak raczej swawola nie mająca w sobie nic chrześcijańskiego. (d. n.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Depesze Telegraficzne.

London 29 Czerwca. *Observer* dzisiaj zapewnia, że wiadomości z Indji są przesadzzone i że nowe oddziały armji królewskiej znajdują się w drodze do Indji.

Paryż 29 Czerwca. Dzisiejszy *Moniteur* zawiera postanowienie Cesarskie znoszące dyrekcję jeneralną bezpieczeństwa publicznego i telegrafów. Na przyszłość będą one stanowiły zwyczajne zarządy w ministerstwie spraw wewnętrznych. Inne postanowienie mianuje pana Collet Meygret, byłego dyrektora bezpieczeństwa publicznego, prefektem dep. Nord, a pana Besson, jego poprzednika, prefektem Marsylji w miejsce pana Crevecoeur, wychodzącego z służby czynnej.

Hannower 27 Czerwca. NAJJAŚNIEJSZY CESARZ i NAJJAŚNIEJSZA CESARZOWA Wszech Roscji, tudzież J. C. W. W. KSIĄŻE MICHAŁ MIKOŁAJEWICZ,

za rzecz konieczną, zgasić zapal niewczesny, który niejednemu szkodzi a nikomu nie byłby przyniósł pożytku. Występowała tu zresztą na teatrum prywatnym, którą zawsze trzeba niweczyć, nie dopuszczając nigdzie jej miejsca. Ale moje sentymenty są wcale inne i mogę Wmpana zapewnić, że kiedy słuszna tego będzie potrzeba, to koń u mnie będzie najpierwej okuty, życia swego oszczędzać nie będę a co znajdzie się w głowie, temtakże, da Bóg przed innymi, Wmpanom posłużyć.

Poczem wszyscy z kolei, ściskali młodzieńca, mówiąc:

— A natenczas licz na nas i bądź przekonany, że służby twoje pewnie bez nagrody nie będą.

— A kiedyby cię trzeba poforytować naprzód, — mówili inni, — to i to uczynimy; boś wart tego i masz głowę i fantazję po temu.

Chodakowski zaś i Kossowski, którzy najwięcej mieli wdzięczności dla niego, bo to ich głównie od napaści obronił, jeszcze wyraźniejsze czynili mu obietnice na przyszłość, — lecz po tem wszystkim podkomórzy sieradzki, chcąc młodemu dać także i jakąś naukę, nachylił się ku niemu i dodał te słowa:

— Tylkoż pamiętaj, panie bracie, i na to, że aby po nagrodę osiągnąć, trzeba pierwój na nią zasłużyć. Nie służy się też dobrze rzeczy publicznej, kiedy się podaje w służbę jakim obowiązkom prywatnym. Dobrze jest się ożenić, boć i to trzeba, ale młodemu jeszcze wielki czas na to. Nie masz z tem się co spieszyć, ani obawiać, bo pójdzie za męża jedna, która się podobała, to się potem podoba druga, a jeśli pójdzie i druga, to jest jeszcze i dziesiąta i setna, a za lat dziesięć także jeszcze się która podoba. Ja miałem lat czterdzieście z okładem, kiedy się żenił, a jeszcze nigdy tego nie powiedział, że bym do tego sakramentu przystąpił za późno.

Temi słowami starca zdawał się być młodzieniec bardzo nieprzyjemnie przejęty, jakoż nie odpowiadał nic na nie i nawet się pomalú odsunął od niego; pomimo to jednak dalsza rozmowa trwała jeszcze przez cały wieczór i dopiero koło północy poróżjeżdżali się wszyscy do domów.

Tak się skończył ten hałaśliwy zjazd u starosty, na którym młody Bierzyński dał się zbliżać poznać szlachcie sieradzkiej, bardzo przychylną zwrócił na siebie uwagę i w ogóle zresztą zrobił krok tak szczęśliwy dla swojej

przyszłej kariery, o jaki inni się starali przez długie lata i z wielkim trudem, a nie zawsze ze skutkiem.

W następującą niedzielę po św. Michale, około godziny trzeciej z południa, gościńcem gładkim, prowadzącym od wsi do wsi brzegami Warty, jechała bardzo piękna a nawet wspaniała kawalkada powozów.

Jechał więc naprzód, o jakie pięćset albo i więcej kroków, kozak w barwie książęcej, który spędzał fury i inne choćby znakomitsze telegi, czyniąc rum dla swych panów po drodze. Był to przywilej ówczesnych magnatów a nawet i zamożniejszej szlachty, nie obwarowany wprawdzie żadnemi konstytucjami, ale istniejący *de facto* i wykonywany *de facto*, bo kiedy kto nie chciał dobrowolnie usunąć się z drogi, w najlepszym razie dostawał jakieś nieprzyjemne poczęstne od pańskiego stangreta, w gorszym tracił os albo lusznie u swojego wozika a czasem nawet razem z wózkiem bywał wrzucany do rowu. Przyznać jednakże trzeba, iż do takich awantur skorzy bywali tylko tacy panowie, którzy nie posiadali po-

przybyli dziś o godzinie wpół do 2ej z Hamburga do naszego miasta.

Darmstadt 29 Czerwca. NAJJAŚNIEJSZY CESARZ i NAJJAŚNIEJSZA CESARZOWA Wszech Rossji z orszakami, raczyli tu przybyć dziś o godzinie 6ej po południu. (Neue Pr. Ztg.)

A M E R Y K A.

New-York 13 Czerwca. Ministerstwo spraw zagranicznych w Washington zaprzecza wieści jakoby nowe propozycje przedstawione zostały przez Anglię w przedmiocie Ameryki środkowej, jak to lord Clarendon powiedział w parlamencie.

W Meksyku rozpoczęły się wybory; głównym kandydatem jest pan Comonfort.

Wiadomości z Oregonu donoszą, że indjanie grozili wznowieniem nieprzyjacielskich kroków i że obawiano się tam nowej wojny z indjanami jak tylko pora roku na to pozwoli.

W Nicaragua było spokojnie i wybory mają się odbyć w dniu 15 czerwca. 200 flibustjerów ranońych i chorych (nieodbitki armji Walkera) przybyło do San Carlos w nader przykrem położeniu materialnem.

Jenerał Walker przybył do Washington 12 b. m. Oświadczył on, że jego zamiarem w przybyciu do tego miasta nie było bynajmniej widzenie się z prezydentem i że tylko ma specjalne interesa w New-Yorku.

— Czytamy w *Morning Chronicle*:

Listy któreśmy otrzymali z New-York, mówią z wielkim zapalem o kolei Galveston, Houston i Henderson. Zapewniają że wpływ jaki ta kolej ma wyrzucić na cenę artykułów żywności a bardziej jeszcze na bawełnę, będzie nader ważny. To przedsięwzięcie taką zyskało popularność, że od chwili otwarcia pierwszej sekcji, mieszkańcy Galvestonu podpisali 100,000 dollarów dla przyspieszenia budowy mostu mającego zbliżyć to miasto do stacji. Rada municypalna jednogłośnie wotowała tę sumę. Tymczasem roboty około tej kolei postępują z wielkim pośpiechem i w październiku linja ta złączy się z linją z Harrisburg.

(*Indépendance Belge*).

A N G L J A.

London 28 Czerwca. *London Gazette* ogłasza postanowienie królewskie datowane 25 b. m. względem nadania xięciu Albertowi tytułu *Prince consort*. Zarazem zarządzono, że w modlitwach, litaniach, kolektach, gdzie tylko jest wzmianka o xięciu Albercie, tam na przyszłość ma być wymieniany z nowym tytułem.

Między wojskiem w Chatam panuje wielki ruch w skutku rozkazu nadeszłego z ministerstwa wojny. Zalecającego wzięcie na statki 3,000 przeszło podoficerów i żołnierzy należących do tymczasowych bataljonów i mających się udać do swoich pułków stojących w Indjach. Oddziały te wsiądą na statki w miesiącu lipcu w Gravesend, gdzie odpowiednia ilość statków transportowych znajduje się w pogotowiu na ich przyjęcie.

— Rozdany wczoraj nowy order Krzyża Wiktorji jest rzeczywiście pierwszym krzyżem wojskowym angielskim, bo order Łaźni rozdawany

wszechnego szacunku i nie umieli na niego zasłużyć, bo wszystkim innym a okazałe jeżdżącym, ubożsi podróżni z własnej chęci ustępowali z drogi, okazując uszanowanie temu, kto go słusznie używał. Jakoż i tutaj działo się nie inaczej. Po barwistym kozaku poznawano niemylnie, kto za nim jedzie i uznawano zapewne uszanowanie na swoim miejscu, bo każdy wózek, każda bryka, a czasem nawet i szlachecki karabon, zjeżdżały natychmiast na bok, postępując odtąd noga za nogą i przypatrując się ciekawemi oczyma tej ogromnej karawanie, która, to kurecząc się, to przedłużając na skrętach, sunęła jak gad stepowy po gładkiej drodze, wznosząc za sobą nieprzejrzane tumany kurzu.

Składała się tedy ta karawana najprzód z całego oddziału nadwornej milicji konnej, z porucznikiem na czele, w barwie xiażat Lubomirskich i herbownej, której xiażę Marcin używał, a więc w granatowych kontuszach, żupanach słomianego koloru, takichże czapkach i w pasach czarnych skórzanych, bramowanych srebrem i z srebrną klamrą. Za milicją jechał forys na siwo-jabłkowatym bachmacie, a za nim dopiero, sześciu takichże koni uprzężona, wielka kolebka, wyścielona axamitem

jest zarówno za zasługi cywilne i wojskowe, a przytem w służbie wojskowej nie był dawany niższym stopniom od majora. Order szkocki Ostu i irlandzki S. Patricka nie są wprawdzie zniesione, ale ograniczone do bardzo szczupłej liczby kawalerów. Dotychczas po każdej wojnie rozdawane były medale pamiątkowe, ale te otrzymywali bez braku wszyscy którzy mieli udział w operacjach wojennych nie zaś ci którzy się szczególnie odznaczyli.

— Bill emancypacji żydów, który przy ostatniem trzeciém odczytaniu w Izbie niższej przeszedł większością 291 głosów przeciw 168, przyszedł wczoraj pod rozprawę Izby wyższej, gdzie według wszelkiego podobieństwa nie spotka tym razem tak stanowczej opozycji jak to dotychczas w każdym razie miało miejsce. Usposobienie to przychylniejsze dla żydów, daje się postrzegać tak w rozumowanych artykułach dzienników konserwatywnych które za zasadę podają, że opinie w kwestji żydów nie należą już do ich programów i każdemu, pojedynczo z członków stronnictwa do własnego uznania są pozostawione, jak i w przyjęciu go przez wysoką Izbę do pierwszego odczytania, bez żadnej opozycji.

Na wczorajszem posiedzeniu Izby niższej lord Raynham przedstawił propozycje mianowania komitetu do rozpatrzenia stanu domów pracy i przytulku, których jest 50 w Loudynie, a w których ubodzy nieskonczenie gorzej są utrzymywani niż najwięksi zbrodniarze w więzieniach angielskich, ci ostatni bowiem traktowani są według reguł ludzkości, a w domach ubogich nie ma żadnego innego względu, prócz jak największej oszczędności w wydatkach, co doprowadza do niesłychanego niedostatku i nędzy biedaków zostających w tych zakładach. Pan Bouverie, prezes zarządu jeneralnego ubogich, sądzi iż zapóźno już byłoby zajmować parlament tym przedmiotem na tego rocznych posiedzeniach, a przytem stan tej rzeczy nie jest już teraz tak bardzo niepomyślny jak dawniej. W skutku tego oświadczenia wniosek lorda Raynham został usunięty. (Że w Anglii ubodzy istotnie nie doznają takiego obejścia jak w innych krajach to prawda, nie jest to jednak skutek braku uczuć ludzkości. Przy tamtejszych kwitujących stosunkach pracy, ubóstwo jest po największej części skutkiem własnej winy, a żebractwo prawie wyłącznie pochodzi z najbrzydszej warstwy społeczeństwa, która w Anglii nie znajduje uczucia politowania. (*Neue Pr. Ztg.*).

— *Times* w przedmiocie ostatnich wypadków w Bengalu zawiera artykuł w którym oświadcza, że fakta o których telegraf donosi mają bardzo ważny charakter.

Nadeszła, mówi on, chwila, w której powinniśmy przedsięwziąć energiczne środki, surowe i stanowcze, bo tu idzie o utrzymanie naszych posiadłości w Indjach angielskich. Nie będziemy teraz występować z zarzutami, bo to byłoby nie w porę. Przedewszystkiem potrzeba przytłumić powstanie i to w taki sposób, żeby dać uczuć kra-

blekitnym ze złotymi frezlami, — dalej powóz czterokonny otwarty, z takiemiż samemi herbami i ozdobami, — a nareszcie i trzeci czterokonny ekwipaż, prawie równie błyszczący, ale odmiennym trybem ozdobny i opatrzony herbem Grzymała. Wszakże za temi powozami jechał znów taki sam oddział milicji, jakiego widzieli na przodzie a pomiędzy nim jeszcze i kilku innych dworzan na komiach, którzy byli zbrojni od stóp do szyi i bez wątpienia także należeli do świty, ale mając odmienną a właściwie żadnej niemając barwy na sobie, należeli do ostatniego, Grzymała ozdobionego, powozu.

Tak wyglądała ta kawalkada, która zwracała na siebie wszystkich przejeżdżających uwagę i to nietylko swoją błyszczącą okazałością, ale także i otoczeniem, tak uzbrojonym a licznem, — co jednak zresztą nie zadziwiało nikogo, bo były to czasy po tak burzliwym bezkrólewiu jeszcze nie całkiem spokojne, w których jeździć nie zbrojno nie było bezpiecznie.

Jednakże obejrzawszy tę kawalkadę zewnątrz, zagłębimy i do powozów. Jakoż w pierwszej zaraz kolebce, która dla sprzyjającej i żadną chmurką niezamąconej pogody,

jo wcom indyjskim naturę potęgi przeciw które oni się porwali.

Times mówi, że nie chce tać przed narodem, iż powstanie które się objawiło w Indjach jest ważne, jednakże zaraz dodaje, że charakter tego poruszenia nie jest jeszcze tak bardzo niebezpieczny, żeby Anglja miała się choćby na chwilę wahać co ma przedsięwziąć. Energja okazana przez zwycięzców pod Plassy i Assaye powinna nam służyć za przykład, jeśli lud potężny i śmiały potrzebuje szukać natchnienia w przeszłości.

Nie tylko te wypadki nie wzbudzają w nas obawy względem trwałości panowania angielskiego w Indjach, dodaje *Times*, przeciwnie, wszyscy są usposobionemi do wnoszenia, że one przyłożą się do utwierdzenia tam naszej władzy i zapewnienia nam jej na długie czasy. Przez długi czas przedsiębraliśmy tylko same pół środki w Indjach. Dziś potrzeba dać straszny przykład. Zresztą ponieważ to powstanie miało wybuchnąć, nie mogło ono rozpocząć się w pomyślniejszej chwili, kiedy wojna wschodnia dawno już skończona a nieprzyjacielskie kroki w Persji już także ustały.

Times sądzi, że prócz tego najpilniejszą rzeczą jest posłać na miejsce najzdolniejszego urzędnika jakiego tylko znaleźć można, tudzież poddać jak najściślej rewizji i najzupełniejszej o ile trzeba reformie, system militarny istniejący obecnie w Indjach. Zaleca on przy tej sposobności rządowi, aby z większą gorliwością przyspieszał skoro tylko okoliczności pozwolą, budowę dróg żelaznych w państwie angielskiem w Azji, aby zapewnić sobie bezpieczne jego posiadanie z armją jeszcze słabszą liczebnie niż dotąd. (*Indep. Belge*).

F R A N C J A.

Parjż 28 Czerwca. Uwaga publiczna we Francji, zaczyna zwracać się na interessa indyjskie, które istotnie przybierają nader ważny charakter. Powstanie pułków krajowców miało tam przybrać takie wymiary, według depezy otrzymanych tu wczoraj, że ogłoszono osobnego niezawisłego króla dla części Indji wschodnich, a mianowicie Bengalu, w osobie potomka wielkiego Mogola. Jeśliby terazniejsze powstanie doszło do tego rezultatu, przyznać należy, że nigdy tak mała przyczyna nie spowodowała tak wielkich skutków; bo aż nadto jest pewnem, że jedynym powodem oporu wojska krajowców jest mylnie ich przekonanie, że nowe ładunki które im dano do celnych karabinów, napuszczane są lojem z mięsa wołowego, które według ich religji jest mięsem zwierzęcia tak nieczystego, że ktoby dotknął go ustami, lub jakiegokolwiek rzeczy pochodzącej od tego mięsa, ten dotknięty jest na całe życie nieodpuszczeniem poniżeniem i straconym niżej od Parjów, bo nawet własna rodzina wypiera się go zupełnie. Przeróżnie między sypojami na myśl odgryzania ładunków zaprawionych lojem wołowym jest tak wielkie, że wszelkie zapewnienia, wszelkie doświadczenia czynione w obec ich podoficerów, dla przekonania że używa się masła a nie loju wołowego do napuszczania tych ładunków, były nadaremne. Zapewne wytrwałość rządu angielskiego, wale-

była do połowy otwartą, siedziało dwóch mężów przy sobie. Obadwa byli jeszcze dość młodzi, okazałych postaci i bogato przybrani, lecz poglądając niememi oczyma przed siebie, obadwa długo milczeli. Osobliwie też drugi, — który siedział po lewej stronie i miał twarz ospowata, oczy czarne jak węgle, wasy bułnie wykrecone do góry i bródkę czarną wykrojoną z hiszpańska, — tak nisko głowę pochylił na piersi, jak gdyby ją najcięzszemu przygniatały frasunki. Spoglądał czasem na niego pierwszy, to zasmucenie uważał i zdawało się wtedy, jakby w przelotnych jego twarzy poważnej wyrazach, widoczny się przebijał niepokój; jednakże widać było zarazem, że przemocą tłumil w sobie te przelotne uczucia, rozglądając się przytem po okolicy i bawiąc się złotemi frezlami upasa. Aż kiedy na drogi zakręcie, w oddalonym widoku, pokazał im się zamek nad Wartą, — zamek duży o kilku piętach, z ogromnemi basztami i różnemi murami, błyszczącemi śnieżną białością od słońca, — rzekł ostatni z przytłumionem westchnieniem:

— Owóz tedy i nasza forteca; aby tylko zdobywał

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

